

[Hendriksen.]

dede, og som danner Basis for det Forslag, der nu ligger paa Tingets Bord, er en Videreførelse af den udprægede Frihedslov, som Næringsloven af 1857 jo var i Forhold til de mange snærende Bestemmelser, som gamle Dages Næringsordninger indeholdt. Med Rette har man prist det Fremsyn, der laa i Næringsloven af 1857, Udviklingen gav Loven Ret. De Hemninger for fri og uindskrænket Næringsudfoldelse, som Loven indeholdt, har man lejlighedsvis søgt hævet — f. Eks. Læbælterne omkring Byerne — og endelig har jo Aktieselskabernes Fremkomst forøget Næringsfriheden i meget høj Grad, idet det gennem Aktieselskabsformen altid var muligt for den enkelte at komme ud over f. Eks. den Begrænsning, der ligger i, at man kun maa have een Detailhandel i hver Kommune, eller at Udlændinge ikke havde den samme Adkomst til Næringsdrift som Landets egne Borgere.

Man vil sikkert fra alle Sider erkende, at Næringsloven af 1857, der skyldes en enkelt Mands ypperlige og fremsynede Arbejde, er en endog særdeles god Lov, selv om man vel ogsaa fra adskillige Sider vil hævde, at det nu kunde være ganske hensigtsmæssigt at faa denne mere end 70 Aar gamle Lov revideret. At det ikke hidtil synes, som om der har været megen Hast med at faa denne Revision foretaget, fremgaar deraf, at det Forslag, der nu skal behandles i dette høje Ting, allerede i 3 Rigsdagssamlinger har været fremsat i Landstinget, uden at der er kommet noget positivt ud heraf. Det er sikkert værd at lægge Mærke hertil. Selv om der ikke foreligger synderligt oplysende Redegørelser for, hvad de tre Gange nedsatte Landstingsudvalg har faaet fremsat af Bemærkninger til Lovforslaget fra interesserede Erhverv og Erhvervsorganisationer, er det dog tilstrækkeligt oplyst, at der fra de erhvervsdrivende, som Næringsloven omfatter, synes at være en stedse voksende Betænkelighed ved Tanken om Forslagets Gennemførelse paa visse for de paagældende erhvervsdrivende meget afgørende Punkter. Dette Forhold burde maaske have foranlediget den højtærede Handelsminister til at undersøge, om ikke den Kritik, der i øvrigt straks fremkom, da Næringslovkommissionens Betænkning blev offentliggjort, og som ikke blot har holdt sig i de forløbne Aar, men utvivlsomt er tiltaget i Styrke, har en Begrundelse, som det var vel værd at tage Hensyn til.

I den Næringsfrihed, som Grundloven gav Befolkningen, skal der naturligvis kun

ske de Indskrænkninger, som ogsaa Grundloven nævner, de Indskrænkninger, der foranlediges af Hensyntagen til det almene Vel. Nu er det klart for enhver, der har beskæftiget sig med den historiske Udvikling af vore Næringsforhold, at de Indskrænkninger, der saaledes kan blive Tale om, er højst forskellige til de forskellige Tider. Vi ved alle, hvilke stærke Kræfter der Tid efter anden har været i Virksomhed snart for at skabe Reguleringer under Hensyn til det almene Vel, snart for at fritage for eller lempe paa de eksisterende Reguleringer — under ganske de samme Hensyn.

Nu er det jo desværre ikke saadan, at alt, hvad man her til enhver Tid har foretaget sig, har været lige godt. Næringslivet er et meget vanskeligt Omraade at lovgive paa. Det rummer altid i særlig Grad en Tiltællægning for Fremtiden, og man roser netop den, der skrev den nugældende Næringslov, fordi han i saa høj Grad forstod at bedømme den kommende Udvikling rigtigt og forstod, at vi stod overfor en gylden Periode for Erhvervslivet og Menneskenes Muligheder for Produktion. Derfor viste den meget store Frihed paa Næringslivets Omraade, som man den Gang med Grundloven indvarslede, sig ikke paa nogen Maade at være Misgreb.

Naar nu, som nævnt, det andet høje Ting i ikke mindre end 3 Samlinger har udvalgsbehandlet det her foreliggende Forslag, men under Trykket af den fremsatte Kritik ikke har kunnet føre Behandlingen til Ende — for det er jo netop Sagens Kærne: det har været under Trykket af den fremsatte Kritik, at Lovforslagets Behandling ikke er blevet ført til Ende —; saa skyldes det efter min Mening, at vi i Virkeligheden i vort Næringsliv er inde paa et Vendepunkt, som det foreliggende Lovforslag ikke tager Hensyn til.

Vi staar ikke blot ved Afslutningen af den Beskæftigelsesperiode, som opstod i sidste Halvdel af forrige Aarhundrede, men vi staar allerede et godt Stykke inde i den nye Periode, hvor en stor Del af Befolkningen har meget svært ved at finde Anvendelse for sin Arbejdskraft, enten det nu gælder om at skaffe sig Arbejde hos andre eller selv at drive Erhverv. Vi har overordentlig svært ved at anvise Ungdommen farbare Veje for dens Fremtid, og vi har, baade naar vi kaster Blikket langt ud helt over til de oversøiske Markeder, som i sin Tid gav Europa de store Chancer, og naar vi ser os om indadtil, set Arbejdsfelter og Afsætningsmarkeder lukke sig